

99/935 త్రి
నా పి త్రి చ ర్

PN 30 (వ ద నై)

SI 23 - గంధకర్త, బాలకర్త

మోడిద రామమూర్తిగారు.

స్కూలుమాస్టరు, మూగుపురము,

- పా కంట న క ర్త;

పి. ఆచార్య ప్రగల్భాన్నయ్యగారు

రా మ చంద్ర పు ర ము

మొదటికూర్పు 500 పాకులు,

ము ద్రి త ము,

ప్రరామకృష్ణాప్రింటింగునర్కున, ప్రకాశం

(గంజాం జిల్లా)

1935

కాపీరైటు రిజిస్టరు

(నెల 0-4-6

మ నీ షి

మిత్రులారా !

పండితప్రియులగు మహారాజశ్రీ గోకవలన రామలింగంగారు శ్రీ సావిత్రిచరిత్రము బద్ధశైలిని రచింపుమని నన్ను ప్రోత్సహపరుప నమ్మహనీయుని సహాయముచే నేనీ గ్రంథము రచింపసాహించితిని. “గురుజనాభివని । సురశ్రితార్తులకెల్ల,
“పట్టవారిమాట ॥ పసిడిమూట,, అనెడినుదువుసార్థకమగునట్లు గ మహారాజశ్రీ పట్ట ఆదికృష్ణగున్నయ్యగారు కవితాభిమానులై యీ గ్రంథమచ్చువేయించుటకు తగినధనసహాయముచేసి బంధురయశోదురంధరులై పండితుల మన్ననలకు పాత్రులైరి.

గీ॥ గానయమ్మహాత్మునకున । త్కరుణతోడ

ఆయురారోగ్యపుత్రపా । త్రాభివృద్ధి

భోగభాగ్యంబుయశమును । పొందునట్లు

జేయుగావుతరఘుకుల । శేఖరుండు

ఇట్లైనాచేరచింపబడిన గ్రంథములను అచ్చువేయించుటకు తగినధనసహాయముచేసి పుణ్యమునుగట్టుకొందురని నమ్ముచున్నాడను. ఇందలితప్పులును చదువరులు మన్నింతురు. త

ఇట్లు

సుధీజః విధేయుఁడు,

గ్రంథకర్త.

కృత జ్ఞాత

సీ॥ ముసిముసిచప్పలక + మురియుసినెమ్మొము
 కడకునాకొకసారి + గనగనీక
 అమ్మతోపమానంబు + తెనట్టి నీజిలి
 బిలి పల్కులాకసారి + వినగనీక
 పూలసరంబుల + బోలెడి నీబాహు
 ద్వంద్వంబునొకసారి + బట్టనీక
 జాళువాబంగరు + నేలెడినీశరీ
 రమునైనొకసారి + నిమురనీక

గీ॥ యేగినాడవె దివికిస + యేమినేతు
 నిన్నువిడచాల, విడచాలి + నిలువచాల
 నాబహిఃప్రాణమిత్రంబ + నాధనంబ !
 హితచనప్రసాఖ్య + భోగిసోమేశ్వరాఖ్య !

ఇ ట్లు,
 గ్రంథకర్త.

(శ్రీ) శుని జగదాధీశుని విమలమ | కేశునిధ్యానించి
 విధికిహరునిసారధకిసు గుణవా | రధికిసన్నుతించి
 హరునకుకల్మష హరునకు పురసం | హరునకుప్రార్థించి
 రామునివైరి విరామునిజగదభి | రామునిభజియించి
 కమలకు ముఖజిత కమలకురధ్యత | కమలకుమతినల్పి
 వాణికికోకిలవాణికినుతగి | రావణికిమదినిల్పి
 దుర్గకునుతశ్చిత వర్గకుతోషిత | భర్గకుగొనియాడి
 సీతకు నుగుణోపేతకు కుశలన | మాతకుమదివేడి
 శ్రీవిఘ్నేశుని పానివినాశుని | ప్రీతితోడగొల్పి
 ఆదికవీంద్రుని వ్యాసమునీంద్రుని | అనిశముప్రణమిల్లి
 సకలాభ్యాసుని కాళీదాసుని | చాతురిమదిసేంచి
 బాణమయూరుని భారవివోరుని | భక్తితోడదలచి
 సన్నయతిక్కన భాస్కరకవుని | సన్నయిత సేవించి
 అలశ్రీనాథుని సత్కవిరాధుని | ఆత్మయందునెరగి
 సోమునికవిజన సోమునిసద్గుణ | స్తోమునిమదిమొక్కి
 పోతకవీంద్రుని ప్రోడకవీంద్రుని | చేతమందుగొలచి

విద్యాసారస భవులకు తిరువతి | వేంకటేశకవుల
 కన్నదీయహృదయాంబుజమందున | అంజలిఘటియించి
 'కావ్యతీర్థ'నాఘతవహించిన | ఘనునిబంకువల్లి
 వంశజమల్లయ శాస్త్రులగారిని | ప్రస్తుతిగావించి
 అచలసువిద్యా ప్రవీణుడన నిర | తాన్నదాతయనగ
 రాణకెక్కుమద్గురుని దూసినా | రాయణమూర్తికిని
 అన్నదీయ హృదయాంబురుహంబున | అనిశముధ్యానించి
 కాకవిజనులను కుత్సితగుణుల ని | రాకరించిమదిని
 తల్లిదండ్రులను బుధజనంబులను | యుల్లమందునెంచి
 నేనొకపాత్రము వ్రాయబూనగను | మూనసాబ్జమందు
 చింతసేయగా నంతలోన నా | స్నేహితుండుఘనుడు
 గోకవల్సకుల క్షీరాంభోనిధి | రాకాచండుండు
 రామలింగయాభ్యుండలఘాతుకుడు | రాజిత సద్యశుకు
 సంతోషంబున మమ్ముల బాడగని | సమ్మతిగొనియాడి
 బాలకవీంద్రా నుతబుధచంద్రా | భవ్యకీర్తిసాంద్ర
 శ్రీమద్వల్లవ వంశపయోనిధి | శీతకరుడవీపు
 బుధహిత! గంగన యచ్చమాంబకును | పుత్రకుండవీపు
 ధరశ్రీవేంకన నెరసమాంబకును | దత్తసుతుడవడిర

వి! నూగుమీసము రావకమున్నే

'బాల్యలీలలూ బాయకమున్నే

విద్యాబ్యాసము మానకమున్నే

జవ్వనప్రాప్తిని సెందకుమున్నే
త్రై)నాధవ్రత కల్పకంబును
ప్రాణనాయకీ శతకరత్నము
వారవిలాసిని విలాపగ్రంథము
త్రిపాధకుక్కుట చార్మిత్రంబును
విటనందరస పుస్తకరాజము
అన్యవధూజన రతాభిలాషము

రామయనామా! వాసినాడవు । పోదనముమెరయ
అనగానీదగు బుద్ధిబలంబున । కలవియెగొనియాడ
యెట్టివారలకు న్బుద్ధి హితమో । యెరుగవలయుజామ్మ
పామరజనురకు భామామణులకు । పద్యకావ్యమేల
ఆర్తావణుడగు శ్రీరఘరాముని । కంకితంబుగాను
సావిత్రీచరితంబు వ్రాయుమా । నమ్మతివడశైలి
అగ్గాధకునే సహాయుండెడ । నతులితనంప్రీతి
అనియిబ్బంగిని ఆతడునాతో । నెనరుతోడబలుక
ఆతనియనుమతి త్రోయజాలకే । ప్రీతివ్రాసినాడ
కావుననిందున తప్పులుగల్గిన । కరుణతోడమీరు
దిద్దుడటంచును మున్నే వేడితిని । ధీరవర్యులారా!
జ్ఞానవిహీనుడ బాల్యప్రాయుడ । చంచలాత్మకుండ
అంద్రమణంబుల సుంతయైననే । నరసిచూడలేదు
కావ్యనాటకాలంకారంబుల । గాంచియుండలేదు

చండోగ్రధము లించుకై ననే । చదివియుండలేదు
కావుననిందున తప్పులుండునని । నేనుజెప్పనేల
అరయ “ప్రమోదోధీమతామ; పియ । నంగవినగలేదె
తనయుడుజేసిన తప్పుక్షమించడె । జనకుడనఘులార
శ్రవణానందముగాగని క్కధన్ । నవధరింపుడయ్య
కవిజనగేయుని మార్కండేయుని । గాంచి ధర్మజాంతు
చిరతరభక్తిని యమ్మునికంజలి । జేసియిట్టులనియె
మానికులేంద్రా! ధీనిస్తందా! । మానితగుణసాందా!
కాంతుని పాదాబ్జంబులెగతయిని । స్వాంతమః దునెంచు
సాక్ష్యజన చూడామణిచరితము । సరగ జెప్పవయ్య
వీనులవిందుగ వినియెదననవుడు । మానియిట్టులనియె
పాండుతనూజా! శ్రీతిసురభూజా । భవ్యతేజ! వినుమ
రోలంబాంబుజశైలేభాలక । లోచన కుచగమన
యగుసావిత్రీ సతిచరితంబును । యాలకి పుమయ్య
పురములకెల్లవిభూషణ మూచును । వరలె మదగీదేశ
మప్పురివర్ణన సేయగనలవియె । యజ్ఞనికై నగాని
వేదపఠనమునందున మెచ్చరు । విపులబ్జభవుని
అలమునందున గెల్తురు భార్గవు । నైన రాజసుతులు
ధనదునికై నను అప్పుయిత్తుర । ద్ధరనివై శ్యవరులు
‘పారి’ యనుయాఖ్యంబేటికి రాముని । కందురంఘ్రిభవులు

మి॥ గగనపుజాడలు గనదగుమేడలు

మరువుదోటలు యప్పురితోటలు

అమృతపుదీపులు అచ్చటిబావులు
అనిలాశ్వంబులు జననశ్వంబులు
శైలావలములు దంతావళములు
అలభేతాళులు గనగభటాళులు
వద్దివిభామలు ఆపురిరామలు
అనిమిష వేశ్యలు అచ్చటివేశ్యలు
భోగవిరాగులు అచ్చటయోగులు

ఆపురినాఘండశ్వపతీయను । నాఖ్యసలరుచుండె
అతనిచుతింపగవశమెదలంపగ । నమరవరులకైన
పూతచరిశ్రుమశాత్రవజైశ్రుమ । బుద్ధికమరగురుడు
ఘోరదారుడు నతమందారుడు । సారసనేత్రుడు
సద్గుణవంశుడు సదిమలస్వాంతుడు । సన్నతార్యుడతడు

మి|| దానమునందున మేఘసమానుడు
ధైర్యమునందున హేమాద్రీంశ్రుడు
గాంభీర్యంబున సాగరతుల్యుడు
సోయగమందున పుష్పశరాశ్రుడు
బాహుబలంబున పక్షికులేందుడు
భోగమునందున సురలోకేందుడు

శరనంధానము నందుననీయను । జన్మబోలువాడు
నిర్మలచరితా శాంతమునందున । నిన్నుబోలువాడు

సంతతిలేని కతంబుననాతడు | చింతజెందియుండ
 సావిత్రి జపమాచరింపగను | స్వాంతమందుదలచి
 ధరణిపుండు పదునెనిమిదియేనులు | తపముజేసెనంత
 లతనితపంబునకాసావిత్రియు | నాత్మలోన మెచ్చి
 నత్వరంబున ప్రసన్నమైన | క్షౌతలనాధుండు
 స్వాంతమునందున సంతనమొందియు | నన్నుతింప దొడగె
 మర్గవునుతశ్శిత వర్గవుతోపిత | భర్గవీవుతలప
 సై కతశ్శోణివి కోకిలవాణివి | జలజపాణివీవు
 శివునిలతాంగివి నేత్రీకురంగివి | చికురభృంగివీవు
 భూతసమేతపు నద్గుణవాతపు | భువనమాతవీవు
 బాలశశాంకుని మాళితలంబున | లీలదాల్చినావు
 ముగురమ్మలలో మూలపుటమ్మవు | యగతనూజవీవు
 సావిత్రి భవనీయచరిత్రము | నన్నుతింపవశమె
 నురగరుడోరగ కిన్నరభూమి | నురులై నగాని
 నీవడదాసుడ నీదుకుమారుడ | నిన్నునమ్మినాడ
 అనుచునుతింపగ నాలోకాంబయు | నెనరున యిట్లనియె
 వత్సాగోరుము యిచ్చెదనమ్మతి | వరమునొకటియైనగ
 నమ్మండగుచును యారాజేందుడు | విమలభక్తితోడ
 ఆసావిత్రికి నమస్కరించియు | నాత్మజుగోరగను
 వ్రుత్తికపుట్టు నటంచునంతనా | భువరమాతదెల్పె

జననీనీకృత నన్మదబీష్టము । నఫలముగాదొక్కొ
భూవిబుడిట్లన కారుణ్యమృత । పూరితమరియగుచు
భవదాబీష్టము మున్నెవిరించితో । యవనిపజెప్పితిని
నీరజగర్భుడు కన్నియగాన్మవ । నిశ్చయించినాడు
ఆతనియానతి యమోఘమారయ । నై నగానివినుచు
కంజదళేక్షణ శతమునునీకును । కలుగుపుత్రశతము
అనుచువచించియు అంతర్ధానము । నయ్యెనుగిరిజంత
మనుజాధీశుడు ధర్మవత్నియగు । మాశవిసతితోడ
సంతోషంబున నుండగనావతి । యంతనెలచుదప్పె
తామరసేక్షణ మోముదమ్మిపై । ధవళముగాన్పించె
చెక్కుటద్దములు వెలవెలబారెను । యక్కలకంఠికిని
మెలతుకచన్నులు వలుదలునొచును । వెరుగులెక్కెనంత
కలదోలేదో యనగానొప్పిడి । కొనుగావబడియె
గమనమునందున జడభావంబుచు । గల్గెకల్మిశపుడు
బడలిక కలిగెను పడతుకమిన్నకు । జడతకలిగెచలికి
కలకంఠీమణి నవమాసంబులు । గడచియంతనొక్క
శుభముహూర్తము నందునగాంచెను । నుదతినిపూటోడి
ఆశుభవార్తను దానీజనములు । యవనిపతికిదెల్పు
పండితవరులకు కవిజనమణులకు । బాషబద్ధులకుచు
అగణితకనకా భరణనుచేలము । లవనిపాలువోనగె

అచెలిసోయగ మెన్నగవశమే । యజునిరాణికై న

మి॥ ఆఘలకుగురులు చెలిముంగురులు

శ్రీసతినదనము ఆనతివదనము

మీలకునేలున్ తెలికనుడాలున్

మారునిశూపులు మానినిచూపులు

శ్రీలకువ్రతులు చేడియశ్రుతులు

తేనియబావి చెలికమ్మోవి

దర్పణరోచులు గండమరీచులు

చుద్రీకభాసము పిలిదరహాసము

అమృతపుణేటలు అసతిమాటలు

నిగ్గితదరము సఖకంధరము

జక్క-నగిబ్బలు చక్కనిగుబ్బలు

పూలసరంబులు బాలకరంబులు

తారాసఖములు నారీసఖములు

మదభృంగావళి చెలిగోమావళి

కాంతపదంబులు కోకపదంబులు । కొనయెన్ననున్న

అగ్ధనుధాంశుని పటలమునిటలము । అన్న మేనుపొన్ను

రమణీముఖలోచనకుచకరసా । దములుగాంచియున్న

అద్దిర యీచెలి పద్మినిభామిని । యనుచుచెప్పవచ్చు

మారునియూరవసాయకమోయస । మానినియలరాకె

చేడియమ్మికు సంతటపెండిలి । తేయనీడురాగ

పనితానుగిరి తగినమగండవ । డనిన్యపుంచుదలప
 గానినినోడుకు తేనుజితపారదు । డైననారదుంకు
 జనపతిపాంతుకు చనుదెంచినబల్ । సంతనంబుగోడ
 చక్రవర్తిముని చక్రవర్తికిని । నత్కరించెభక్తి
 శుశలస్రీశ్చలు అంతటమునికుల । కుంజరుంచువేయ
 నెచ్చెలులందరు తన్నుగొల్పగా । వచ్చెచుపావిత్రీ
 ఆరాజేంద్రుని కూతునిగనుగొని । నారకుడిట్లనియె
 యాయెలనాగకు తగినమగనికి । నీయవేలయింక
 అనుచుమునీంద్రుడు దేల్పగజనపతి । తనయక్ష్మలనియె
 తల్లినీదగు రూపనంపదకు । తగినవరునికేను
 చూడగనై తిని గావుననీమది । జూచ్చినట్టివిభుని
 కోరివరింపుము నియ్యదినాకును । కుతుకమిందువదన
 అనుచువచింపగ కొంతొకసిగ్గున । అతివమొగమునాంచి
 కోరికపెంపున సిగ్గుదొలంగగ । కోమలియిట్లనియె
 జనకాపాశ్వాధీశుని సుతుడౌ । సత్యవంతుమదిని
 కోరివరించితి గావుననన్నా । కోమలాంగునకును
 కన్యాదానము గానొసంగుమా । కన్నతండ్రివేడ్క
 రణమునహరులకు నోడిపోయితా । రాజ్యభ్రష్టులగుచు
 అంధుడై నతన తండ్రితో, తల్లితో । నాతడువనినుండె
 అయినగాని నేనాతినిగోరితి । నాత్మయందుననుచు

తరుణియభీష్టము తండ్రికిదెల్పగ | తండ్రిమునినిగాంచె
 నారధ ! తనుజితపారద ! వింటే | నానుతపల్కులను
 తమరుయెరుంగని వారలుయెవరీ | ధరణిలోనగలరు
 మాసావిత్రియు కోరివరించిన | మనుజవిభునినుతుని
 శీలవయోగుణ రూపసంపదలు | చెప్పవయ్యమాకు
 ఆనగానమ్మని చెప్పదొడంగెను | మనుజపతికినిట్లు
 రాజా ! తనుజితమనోజ ! రవినిధి | తేజావినుమయ్య
 విమలచరిత్రుని సాహ్వాధీశుని | ద్యుమత్యేననుతుని
 వర్ణింపగా పరిపత్తికై వా | వశముగాదువినుమ
 సత్యంబెప్పుడు అతడువల్కుటను | సత్యవంతుడంపు
 జితాశ్రువండు నామాంతర మో | క్షీతిపమరియుగలదు
 తాలిమినందున ఆరాకొమరుడు | ధరణిబోలువాడు
 భండనమందున ఆన్యపవర్చుడు | రెండవరుద్రిండు
 కాంతామానన పంకజసూర్యుడు | ఘనతరశౌర్యండు
 బుద్ధికినిందా చాక్ర్యసమానుడు | పూతచరితుడతడు

మి॥ భానుసమానుడు తేజమునందున

పక్షికులేందుడు సాహసమందున

గంధగజేందుడు గమనమునందున

మేరునగేందుడు ధైర్యమునందున

పంకజనేతుడు భవ్యచరితుడు

నద్గుణసాంద్ర్యం సజ్జనచంద్రము
 కోటిమస్మధా కారుండతడి | బోటికితగువాడు
 అయినగాని నామాటనువినుమా | అననిపాలచంద్ర
 పరిణయమైన తదుపరినతపోక శ్లేవత్సరంబుబ్రతుకు
 మునిపరుడిట్టుల నతనితోపల్కగ | తనయనుబాడగాంచి
 తల్లివింటివె యిమ్మునిపల్కులు | తగదువానిగోర
 ఒంపొకనాథుని గోరరాదెయో | పుండరీకనయన
 తండ్రివదించిన పల్కులుతావిని | సయ్యిట్టులనియె
 భూపమనో వాక్కాయములనగా | మూడుతెరగులందు
 అంతకరణంబనఘ వృధానము | అతగవినగలేకె
 మనమునగోరిన నాథునివిడచుట | మగువకుధర్మంబె
 త్రికరణశుద్ధిని నాతనిగోరితి | తిరుగదయ్యమనను
 అనిసావిత్రియు బల్కగనాస్థపు | డతనివైపుజాడ
 చింతయేలనో ధాత్రీకాంతా | స్వాంతమందునీకు
 యీమెపతివ్రత యీమెనభక్తిని | యీమెప్రాణవిభుకు
 లలితచరిత్రా వెయ్యేటికిని | లబ్ధిపుడగును
 యీలలితాంగిని ఆతనికిపుడే | యిమ్మువేల్కతోడ
 అనుచువదించియు ఆతనిమొక్కులు | అందుకొనుచు వెడతె
 మంచిముహూర్తము యెంచియంతనా | మానవనాథుండు
 హితశ్రీతబంధవ నతిసుతపాహో | హితనమేతుడగుచు

వై వాహిక సంబంధమైన | సద్యస్తుకోటితోడ
 పుణారణ్య ప్రగోచరుండునై | భూపనర్యుడంత
 అంధన్మసాబుని అంతకుతాజన | నతడుగౌరవించి
 నిర్మలభావా ! ధన్యుడనై తిని | నీవుపచ్చుకతన
 ఘనతరచరితా జనమతభవదా | గమనకారణంబు
 కర్ణానందము గాగజెప్పవే | కవిజనస్తవనీయ
 అనవుడుఆతని బొడగనియిట్లు | ననియెనశ్వపతియు
 యీకరిగామిని యీలలనామణి | నాకుమారిసుమ్మా
 కువలయనాథా యీకాంతామణి | గోరెనీదుసుతుని
 గావునయీకామినిగీని నీదగు | గాదివిత్తయునకును
 కైంకర్యంబును జేయనచ్చితిని | శంకయేటికనఘ
 అనవుడుయిట్లను అతడుయోశ్వుప | ధనములేనియట్టి
 విభుడుబెడంగున రతిఁజియైనను | వెలదివలచునొక్కొక్క
 ధవుడుతాలిమిని ధారుణిబోలిన | తరుణివలచునొక్కొక్క
 నాధుడుతేజము నందినుబోలిన | నాతివలచునొక్కొక్క
 మగడుబలంబున మృగపతియైనను | మగునవలచునొక్కొక్క
 పతివరవిద్యను సురిగురుడైనను | పడతివలచునొక్కొక్క
 సఖయవరించిన తండ్రిదలంపగ | నమ్మతించునొక్కొక్క
 కరిమశకొంతర మోన్మహాత్తమా | పరిణయంబుజూడ
 పేదవారలకు భాగ్యవంతులును | పిల్లలనిచ్చెదరె

లేమిడియంతటి కష్ట బారయ । లేమకాదెప్పివి
 హావ్యపుమాటలు అడగలేటికి । అవనిచాలగునగ
 నేబహుబాషలవాడగానుయో । నిర్బలచా
 త్రికరణశుద్ధి నీనుతునమనీ । తీవ్రజోషినియ
 వచ్చియుంటి నీపాదముసాక్షిగ । ననుమనీంద్రచంద్ర
 కలిమియులేమియు కావడిపండు । గాదలంపునుయ్య
 కలిమియులేమియు సతతముగావవి । కల్గియున్నయెఱు
 చెలగుచుకలుగుచునుండుటయో గుణ । శీలస్థునిలేమ
 నీజోవియ్యము నేయగనామి । చేజోమోకంబు
 త్రిమచ్యుపాలుడు హితమతి బెల్లిన । ఆవిహామమునమి

మి॥ అంధశృపాలుడు పాదమునంనున

సూతిసముందియు అగునునంగల

ఆశ్రమవాసులు నై సమునీనుల

జోహ్మనివచ్చి మ హావిభవంబున

తనమారుమరియాసావిత్రీకి । ధరణియెల్లమచ్చ
 వైవాహికమును జేయనెంచభూ । పరుమలశ్శవతియు
 ఆవనమంతట ప్రమదాననమా । నట్టులజేయించె
 అవనీపతివెను వెంటవచ్చుము । త్రైపుపులంతటను
 ఒకకాంతానుజిహ్వా నొకభామిని । ఒకతెహ్మదనాకతె
 ఒకపికభాషిణితా నొకచెలియి । కొకతెహ్మదనాకతె

మనమునసంతన మంకురింపగను | మాటలాడిరిట్లు
 ఈసర్వజ్ఞునికినిశిరసంటగ | నింతీశశిరేఖ
 చాలునట్టి నెరజాణయటంచును | చాటిజెప్పనేల
 యీచతురాశ్యునితో బల్కగనా | తీయీశుభ వాణి
 చాలునట్టి ప్రాధాంగనయనుచును | చాలుజెప్పనేల
 ఈరాజునకును సేవజేయనీ | కైరవనిభవాస్త
 చాలునట్టి నెరజంతయటంచును | సఖయజెప్పనేల
 అనిబహుభంగుల చాతుర్యోక్తులు | అనుచుమోదమున
 అశ్వపతీస్యప వర్జునియనుమతి ! యగుటచేతచెలులు
 సత్యవంతునకు మంగళమంతట | సఖులుపాడిరిట్లు
 మంగళమీ రాజేంద్రసూనునకు | మంగళంబుయనుచు
 మంగళమీ తరుణీసుమశరునకు | మంగళంబుయనుచు
 మంగళమీ ధైర్యాచలనిభునకు ! మంగళంబుయనుచు
 మంగళమీ చిసరుహనేత్రునకును | మంగళంబుయనుచు
 అనియిబ్బంగినిపాటలుపాడియు | అతనిశిరముపైని
 అక్షతలుచిదియు అక్షియోత్పవ | మంకురింపనంత
 నడుమసియాడగ గల్పించుంగవ | నాట్యమునలుపంగ
 పెండ్లికుమారునికిని తలయంటెను | వెలదిమిన్నయొకతె
 వేణిచలింపగ కోరికలూరగ | మేనుపులకరింప
 మజ్జనమార్చెను సత్యవంతునకు | మందగమయొకతె

తడియార్చుంతట వలువనొసంగెను । తడయకచెలియొకతె
ముంగల పావాలుంచెనువేడుక । ముద్దుగుమ్మయొకతె
సిగలోజుట్టెను పూపులనంతట । చిగురుబోడియొకతె
కస్తూరీ తిలకంబుఘటించెను । కల్కిమిన్నయొకతె
గంధమలందెను రేనియొడలపై । గంజనయనయొకతె
పురహారంబుల పురమునవేసెను । పొప్పులాడియొకతె
నవరించెను చౌకట్లపోగులను । చంద్రనయనయొకతె
రత్న పు టుంగరములదొడగెనుకరి । గాజనయనయొకతె
పూలసురటీచేవినరెవేక్కపూ । బోడిమిన్నయొకతె
నిలుపుట్టద్దమును నవ్విభువేంగట । నిల్చెచెలియొకతె
ఈరీతిని యానత్యవంతునకు । నిండులుగై సేయ
ముందుపురోహితునకు ప్రణమిల్లియు । ముమలకెల్ల మొక్కి
మామగారికిని పెద్దలకెల్లన । మన్నురించెల్ల
పెండ్లివేడిలోపరియంచునగూ । రుప్పంజిపెండ్లివొడుగు
అంతటలసావిత్రిసతికిరి । సంతెనొక్కయువతె
భూపతితనయకు మజ్జనమార్చెను । ముగుడమన్నయొకతె
పురుకుచకునుతడి యొత్తెనునొకచెలి । పురతరనంప్రీతి
పట్టుపుట్టమును గట్టనిచ్చెనొక । పంకజాయతాక్షి
తొయ్యలియొక్కతె పైకినొకవికను ! తొడగనిచ్చెచెలికి
పొలతుకబలితపు గట్టిమిశాఃపు । గులుకుచున్నవగయు

వలలోబడుచోయపుజక్కవకవ । వలెనుమదికిదోప
 దివ్యాభరణములను నొసగెఁగఁపఁగ । తికినొక భామినియు
 తివ్వంగికి కాటుకదీర్చెను । నొకతలిరుటాక బోడి
 బోటికిఁఫాలమునందుఁకన్తురి । బొట్టుపెట్టెనొకతె
 చెలులీవిధమునసావిత్రికిగై । సేసియుపిన్ముటను
 నుదతికివివాహవేదక వ్రేగూ । ర్చుండబెట్టెరంత
 భామినిచూపులుతేలులకై వడి । పతిపదాంబుడముల
 పెవాల్లంగఁగఁమారచోరనుని । బాఠికోర్వలేక
 తినమానసధనమునుయావిభుకును । తరుణీకుచములనెడి
 శైలంబులచోదావెనులంతట । సంశయచ్యుతుడగుచు
 వచ్చిరిఅచ్చటగలమానీదులై । స్థానయలిబుకడకు
 వచ్చియావధూనగులనాబగునకు । మెచ్చియిట్టులనిరి
 ఈసావిత్రికిఁగూన్పపసుతునకు । యీకుబాగకుదనె
 ఈయిన శేజునకీచక్రిస్సని । యేతనిసపురంధి
 ఈపద్మాశ్యకుఁగూయలికులనలు । జేతగునాధుండు
 పాంచాలుండీభూనగుమారుడు । ఇద్దిలియూభామ
 శతపత్రేషునిచొరికినది । రతివలెగన్పెట్టె
 ఈబింబాధరికినవర్తింపగ । నేరికినశమగును
 అట్లుశైలములఁపొసిందునయీ । అరిన కచముకుచము
 స్వర్ణాభ్రంబులనునుదెలిజేయును । చావమేనుకొను

రంభేభంబుల తిరస్కరించును । రమణీంద్రులవశము
 అంబుజతారక ములవలకమ్మును । అభివముఖమునఖమ్ము
 ఝవనజానీని నిరసించును । సకేయకండ్లపండ్లు
 మునులిట్టంగిని యాపావిధికి । విమణినీసిమరియు
 అజితేశ్వరిని సోయగంబువకు । సబ్బురంబుజెంద
 సత్యవంతునకు నన్నతికేసిరి । నమ్మచులేరి
 శంభునిమూడవ నేత్రముచేతను । చచ్చినట్టిమరుకు
 తనదనకుండు వారికృపచేతను । తిరువుదాల్చిభువి ని
 అవతరించిన యామదనుండు । అరయనీతండు
 కాకయుండినకా యిట్టిబెడ్డంగును । గలిగనినవికెల్లు
 నిలమేఘముల నిరసనసేయగ । చాలనితనికొప్పు
 రాకాచంద్రుని నెగ్గాడునుయీ । రాజవరునిముఖము
 వెలికొండమ్ముల వెలిజేయించును । పీనికన్నదోయి
 యిందిరతనయుని సింహాసనమో । యీతనివత్తింబు
 అలమృగరాజున కునుయెదిరించును । దలపవీనినడుము
 సావిత్రిముఖ వంకజంబునకు । సారసహితుడితికు
 కల్మషరహితుడు బుధదనగేయుడు । ఘనుడిన్యవకులుడు
 నేవజాన్మా గురుబుధనజ్జన । నేవారతుడితికు
 ఎగుబుజంబులను గల్గినవాడీ । యెమ్మికాడుభరి
 ఘన ధైర్యంబున । కాకనకాచల । మువకునేలువాడు

రమణీమానస వికసితకైరవ । రాకాచంద్రుండు
 నూరివిభేయడు సద్గుణధుర్యుడు । శూరవర్యుడితడు
 పావనచరితుడు నిరతమునూవృతి । భాషణుడీతండు
 శత్రువంతుడను నామంబితనికి । పార్థకంబుగాదె
 ఈతనిగొనియాడగ నాభాషా ! పతికిని ఫణిపతికి
 నై నవశంబును గాదనిపలుకగ । వబ్బురమానొక్కొ
 లనిమునులందరు । అనతిపతులకు । వినుతిసేయనంత
 కోవిదులగు ధరణీసురవరులుత । దేవలగ్నమనుచు
 మంత్రోచ్ఛారణ నేసిరిప్రస్ఫుట । మానసాబ్జులగుచు
 సతిపతికరముల కునుకంకణముల । గట్టిమంగళాష్ట
 కంబునుచదినిరి అంతటభూమి కాంతుడశ్వపతియు
 జనకుదుసీతను శ్రీఃఘృతామాన । కుసునాసంగుఢంగి
 నత్యవంతునకు కన్యనాసంగెను । సంకోపంబుగను
 కామినినిగికిని మంగళనూత్రిము । గట్టెనుచెలువుండు
 దెలుపుదితలపై తలబ్రాలనుబో । సెనులతాంగివీరి
 చేడియితలపై తలబ్రాలనుబో । సెనువృక్షుడంగిలను
 ఈచందంబున కల్యాణోదిత । కృత్యమంతిజరగ
 అశ్వపతివర పాలకుండంతట ! సంతరంగమందు
 ఆత్మజయగు సావిత్రిలతాంగిని । నప్పగింతసేయ
 నిశ్చయించియును తనయల్లునికర । సీరజాతమందు

అసావిత్రి మృదుహస్తంబును | వేసియిట్టులనియె
 పడమలవాన్తా నెక్కుగావంతా | నత్కవంతనిమను
 నీరజశ్రీతిని నెటులేలెదనో | నీదేభారంబు
 సాధమందుపది సారూప్యపదచివ | చానకాళ్లుపొక్కు
 దినకరిరశ్మికి నయివగాదుయీ | తివబోగిమ్మన్న
 తలపనుధాంశుని రశ్మికిన్ నను | తాళబాలదయ్య
 పూలనుగోసిన యెప్పుడుయీచెలి | కేలుకందునయ్య
 పొరుగింద్రకు తానెప్పుడై నజన | గోదీలలితాంగి
 అన్యతభాషణ మావంతె నీను | అడమతనాతి
 భారతాది నద్దంధరాజములే | వననసేయుగాని
 పరిసర్పబంధము లకలన్త నను | చదుననుయీలేను
 గురుజనంబులకు నెదురుజెప్పడి | కునుమకోమలాంగి
 బీదసాధులకు గాపాడుయీ | చింబఫలవమ్మాప్తి
 కవికరంబునకు నెలవ్రదలపే | కంజవత్తినేత్రి
 బంధుజనాళికి వాడరించునీ | సింధురనిభగమన
 అనియీవిధమున అసావిత్రికి | వచ్చిందివిభుడు
 తనపురంబునకు పోవదలంచియు | తనయమబాడగాంది
 సావిత్రి ! పరిసీరుపావత్రిని | కాలచారునేత్రి
 అత్తమామలకు పొగనాధునకు | పనుపనునద్యక్తి
 పేవసేయుమా తల్లినీకును | నీకురునద్యకము

అత్తగారెయిక తల్లియటంచును । ఆత్మదలపుమమ్మ
 నాభావంబున మామగారికిని । నారితలపుమమ్మ
 పతిపాదారిబుజ సేవారత్నవై । వరలుమిందువదన
 పతిపాదాంబుజ సేవారత్నవై । వరలుచుండువేని
 వ్రతములుయేటికి కృతువులుయేటికి । అతివమిన్ననీకు
 అనవలనంటిగ గానితనయనీ । కునుస్ఫురించనట్టి
 నీతులుగలవే భూతలమందున । నీరజనిభవదనా
 రాక్షులంబునకు ఖ్యాతినితీసుక । రావలెనుమలేమ
 ధనమాగడింపగ వచ్చునుగానీ । తల్లివినుమమ్మ
 తలవనద్యశోధనము గడింపగ । తరఘాగాదుసుమ్మ
 క్రితిపుండీక్రియ తనయకుబుద్ధులు । సెప్పిబుజ్జగించి
 హితశ్రీతభాంధవ జననతిపారో । హితులతోడనంత
 తనపురంబునకు ధారుణినాధుడు । చనియెనంతనిచట
 కంజదళేక్షణ కటియశరీరము । గబ్బిగుబ్బచనులు
 గంధభాగములు శంతంబునుజం । ఘలునుకురులునాభి
 క్షౌచకృంబుగ న్వర్ణంబుగఘన । శైలరాజములగ
 హీరఫలకమాల గాజయశంబుగ । వీరకావారులుగ
 ఘనలక్ష్మీగమరి ఆరయనుహనిధి । గాయలరారంగా
 రాజ్యంబేలిన పోల్కిమదనసా । మ్రోజ్యమేలుచుండె
 అతులతపోధి సత్యవ తుడును । వార్షచిత్తుడగుచు

అసావిత్రి ప్రవర్తనంబును । అలవియెగొనియాడ
 ప్రాంతకాలము సంకునపానము । పరితివేగవలిపి
 నుమటకుంకము । బాట్టుపెట్టుకొని । పివవంటనేసి
 అత్తమామలకు ప్రాణనాథునకు । ఆశ్రితజనులకును
 అతులితమృదు లాన్నంబునుబెట్టియు । అతిపవిత్రమను
 అసావిత్రి ప్రవర్తనంబును । అత్తమామలకును
 తననాథుండగు సత్యవంతునకు । గౌరవగూర్చుకొను
 బుధజనసమ్మత మునకామినికా । పురమనేయించుండి
 సావిత్రిలల నామణితదీయి । జీవవిధునియొక్క
 ఆయుఃప్రమాణ మారస్థియంతట । అకటనాల్గుదినము
 లున్నవటంచును యెరిగియుశివునకు । సన్నుతించెన్ని
 జయజయిరిపు నాశంకరశంకర । జయజయసర్వేశ
 జయజయభక్త వశీకరశ్రీకర । జయజయభూతేశ
 జయజయముల్లో కేశ్వరయీశ్వర । జయజయదేవేశ
 జయజయశైల సుతావరధీవర । జయజయసోమేశ
 పార్వతినాయక శ్రీహరిసాయక । భక్తలోకవరద
 భుజగవిభూషణ కవిజనసోషణ । రజతశైలవాన
 వరదయాకరా సన్ననిసేవిత । భాసురపదకమలా
 కమలజాదీసుర లోకపాలనా । కలుషనాశవరద
 మూరమునిజనమూర పదయుగరిపుమూర । శుభధనుజనకరణ

మననీజమదహర శ్రీతబుదనరనీజ ! దినకళాభగిభరణ
 దీనురాలనగా గావగరారా । దిక్కునీవేసుమ్మ
 దీనురాలనగు నాదగుకోరిక । దీర్ఘనపుడుగాదె
 దీనావనయను బిరుదమునీకును । దీనపాలకలుగు
 ననియ్యావిధమున శృంగునిగొల్పియు ! అంబుజాయతాక్షి
 ప్రతమునరించెను మూడుదినంబులు । నతులితసంప్రీతి
 వెలదుకదీక్షకు ద్యుమత్సేనుడెడ । విస్మయంబునెది
 అసావిత్రిని గనుగొనియిట్టుల । ననియెమామవేగ
 యిట్టిప్రతంబును యేలశేసెదవు । యిందువదనయనగ
 మామయ్యావిను నేనొకదీక్షను । మానసంబునందు
 నెంచీప్రతమును నేయుచునుంటిని । అంచితసద్భక్తి
 మామగారికిని సమాధానమా । మగువయిటులజెప్ప
 తారకంబులును దారెనుకుక్కుట । ధ్వనులుయంతమీరె
 అసితాజ్ఞంబుల పోడిమిమీరెను । అంబుజములుగేరె
 ఏవగుచల్లని గాడుపుశేరెను । దీపతతులునారె
 అండజంబులునొకూయదొడంగెను । అంతజెల్లవారె
 ప్రాతఃకాలపుకృత్యములన్నియు । ప్రీతివేగనల్పి
 జననీజనకుల యానతిగెకొని । సత్యవంతుడంత
 వనమునుకునువెడ లంగదలంఫగ । వనజనేత్రివిభుని
 కనుగొనియిట్టుల ననియెమనోహర । వనముజూడనేను

వచ్చెదనాదగుకోరికదీర్చవె । వసుమతీంద్రచంద్ర
 అదియునుగాకమనఃప్రియలినుమా అరనిమమ్మబైనా
 నిలువగజాలను నినునేవిడచియు । నీవదంబులాన
 గావున నాదగుకోరికదీర్చుము । కరుణతోడవేగ
 నీకాంతామణికోరికదీర్చగ । నీకుచెల్లదొక్కొ
 అనియిబ్బంగిని పతికైలంబుల । లై నకరగునటుల
 తనపతితోడను మృదుభాషణముల । తరుణిదెల్పగాను
 అవనీపాలుని హృదయముగరగగ । అనియెనునతికిట్లు
 కంబదశేషుణ ప్రతుదావనమును । గాదువిపునభూమి
 కలకంఠీమణి వీణారవమును । గాదుఘూకరవము
 బింబోష్ఠీమణులచ్చటనుండరు । మృగచయంబుగాని
 యిట్టివనంబునకునునరుడెంచిన । యేమినుఖమునీకు
 అయిననుగానీనీయభిలాషము । అబలమాస్పనేల
 నాతలిదండ్రులశలవును గైకొని । నాతివేగమృ
 అనితననాధుమలనతీయగను । అంతటమొదమొంది
 అసావిత్రియు అత్తమామలకు । భాసురమతిమొక్కి
 నమిత్కుశఫలములను తెచ్చుటకై । చనునటమీనుతుడ
 మానవనాధుని వెంటనుబోవగ । మనసుపుట్టనాకు
 గావుననాకును శలవునొసంగుడు । కరుణతోడమీరు
 అతిపాపియింపగ అత్తయుమామయు । అనతిచ్చిరెలమి.

అసావిత్రియు సత్యవంతుడును । అంతవిపినమునకు
 సకలాలాపము లాడుకొనుచువా । రరిగిరిసంప్రీతి
 అవనవితలు జెప్పసాగెనా । యలఘడునతికిట్లు
 తోయ్యలికొమ్మలు పల్లవనంఘము । తోడ నునయ్యాట
 నలుపుచునుండుట సకయరొగంటివె । నంతనంబుతోడ
 గురుకుచగంటివె లికుచఫలంబుల । కులుకులాడినీడు
 సిబ్బెవుగుబ్బల తోసరిపోలక । చెట్లనందుడాగె
 అలిసీలాటక కంటివెలఘలను । అతివమిన్ననీడు
 కురులనుపోలక మధువునుగ్రోలుచు । తిరుగుచుండెవనిలొ
 వణితోచన । కనుమేణములను । యిందువదననీడు
 చెరుకులచూపుల కునుసరిపోలక । జెడరిచూచుచుండె
 హరినిభమధ్యా కంటివెహరికిని । అంబుజాక్షినీడు
 అనుమధ్యంబున కునుసరిపోలక । అకటగుహనుజూచ్చె
 కరినిభగమనా । కంటివెకరికిని । కల్కిమిన్ననీడు
 గమనంబున కునుపడిపోయిదా । గ్రక్కునచనుచుండె
 బింబఫలాదిరి నీకెమ్మోవియు । బింబఫలమటంచు
 అశతోవచ్చిన శుకమునుగంటివె । యోశుకనిభవాణి
 వనజనిభాస్యా గనువనజంబుల । వన్నెలాడినీడు
 వదనాంభోరుహ మునకునురోలక । పంకమందూర్జకై
 ప్రౌఢతనంబున వన్నగహంకరి । బంధనములతోడ

సా వి త్రి చ రీ త్ర ము .

పతులును పతులును రతులను చేరెడి | బాడలుగనుబట
 పదమలస్వాంతుకు సద్గుణవంతుడు | పత్యవంతుడంత
 చేడియమిన్నకు నావనవంతలు | చెప్పిచెట్టనెక్కి
 మధురఫలంబులు గోయుచునంతట | మమకగ్రస్తుకగుచు
 దిగువనుకాబడి మగువనాజీరుచు | తీవబోనినాకు
 పలుకులులేడబడె ఎడకెళిరము | బాధపొచ్చుకొచ్చు
 ధరపై పాదము లాసకయుండెను | తనుజలంబుతగ్గ
 యింటినాకును భయమునుగలిగెను | యేమిగోవదాయె
 వనరుహలోచన నేజించెద | ననెడినమ్మకంబు
 చాల్చుటంచుచు చేడియతోడపై | పత్యవంతుడంత
 శిరమునుబెట్టియు విశ్రమించియును | శివునిమదినిగొల్చి
 జీవితేశ్వరీయని ప్రాణంబును | క్షీతిపుడంతవిడచె
 నాదానాథా నాథాయనిని | బాధరోష్టియపును
 అవనీచారిము కరికరికంపిత | మగుచునేలబడిన
 కై వడిభామిని మూర్ఛనుసెందియు | కడకుతెల్వకెంది
 యిష్టజేవతా ప్రార్థనమూలిం | బోష్టియిల్లునలిపె
 హరిహరహిరణ్య గర్భులారనా | వరునిసాకరయ్య
 పంచప్రభూతము లారజేగనా | పనినిక్రొవరయ్య
 చివరుహమ్మిత్ర మధారకులారనా | విభునివేలరయ్య
 నానామాని గణంబులారనా | నాఘగావరయ్య

మురగడుదోరగ సిద్ధసాధ్యభూ మురవరేణ్యులార
 మీర లైననా వ్రాణనాధునకు । రారవేగగావ
 అక్కటక్కటా యెవ్వరైననునా ! కష్టపడరెయివును
 యుట్టియైనాధకు బ్రోచియుపుణ్యము । గట్టుకొనరెచెవుడి
 ననుమీకమూరిగా దలజోసియు ! నన్నుగావరయ్య
 నాకలంబును గోసినాడుగా । నాదుప్రాణవిభును
 అనితనప్రాణేశుని తిలకించియు । వనితయిట్టులనియె
 ఏమిసేతునో ప్రాణేశాయక । నేమిగతియనాకు
 చెప్పితివాక్కి చప్పవెనమధిక ! కిలసుగుణజాల
 నీప్రాణేశ్వరి తోడనుదెలుపగ । నీకుసంశయంబె
 నాదుమనోహరి వీవుయటంచును । నాదుబల్కినావు
 ఎట్టిరహస్యము లైననునీతో । నింతిచెప్పకున్న
 నామనసాప్స దటంచునునాతో । ప్రేమతోడనీవు
 ఏకాంతంబున చెప్పగలేదే । యేలబల్కవశము
 నాశీకాన్తుని బారికినోర్వగ । జాలకననుగాంచి
 కలికిమిదుపూ ములికిచిలుకల । కొలికియంచులిల్చి
 బాలనజేసియి చికురజాలమును । లీలతోడదువ్వి
 ఛాలతలంబున ముద్దుబుప్పెట్టియు ! పాయనినెఁద్రీతి
 కరకంఠంబుల కాగలిగిచియును । కామనిష్ఠుల
 కతిసమరతులను నన్న నేలుచువు । ఆతులితమోహమున

సా వి త్రి చ రి త్ర ము :

యిప్పుడుకొగిట శేర్పవడటికి | నీటికథితచలము
 నీజననీజనకృపపై నుండిన | నీమవిప్పుళకి
 నిర్భయంబుగను పులికెదిరించిన | నీదుభాహుళకి
 నీకామినియగు నాపైజూపిన | నీదునిండుకి
 అతనురాజ్యరమ వనితనుబిల్విన | హానీచకుళకి
 యెట్లులమరతును పాప దైవమును | యేమనినిందింతు
 తల్లితండ్రిలను జూడగలేనిది | తాళబాలననుచు
 పలిమరునాతో పల్కితివక్కట | పాణనాథయింక
 జననీజనకుల జూడగరమ్మా | చాలగప్రొద్దామె
 నీవునేడురాకుండి నయిప్పుడు | నేనుయెటులపోయె
 నీతిలిడఁద్రులు నీప్రాణేశుడు | నీరజాయతాక్షి
 యేడియటంచును నాతోటల్కిన | యేమవిపెప్పుడును
 గావునసాప్రీయ ననునీతోడను | కలుపుకొనుమిటందు
 లతిశోకంబున కుండుచుమండగ | సంతటకాలుండు

మి|| నీలనీరదా కారముతోడను

పుష్పలచలద్రీ క్రాతులతోడను

ఘోరనికాతప్ర దంష్ట్రతోడను

స్వర్ణవర్ణవరి ధానముతోడను

భయదకాల పాశంబులతోడను

అబ్బిదశేఖర ముంగలగనబడ | పతివయమునిగాంచి

కాంతునిశీరమును దిగువనుజేర్చియు । కాంతజమునికెరిగి
 కారుణ్యకర మీరలుయెవరో । కనుగొనలేనైతి
 అయినగానినా మగనిబోచివు । యమునుగట్టుకొనవె
 అనిపార్థించిన కాంతనుబాడగని । అర్కజాడిట్లనియె
 పాధ్వీమణిరో అవధరింపుమా । శవనుడండునిన్ను
 నీపాతివ్రత మహిమనుమమ్మల । నెలతగంటివీవు
 కానిమృగేక్షణ అన్యజనాళికి । గానబడనునేను
 జలరుహలోచన నీపతికాలము । నలుపవచ్చినాడ
 అన్నలమిన్నా నీవిభుండిపు । న్యాయుడైనకతన
 యితరజనంబుల కునునేబంపక । యింతినచ్చినాడ
 లుంతిరొసీవును చింతించినఫల । మేముగలమసెవును
 తామరసేక్షణ గావుననీదగు । ధవునివిడచిపోమ్ము
 అనియూవిధమున శమచుడుబల్కియు । యవనివిభునిసుతుని
 తనువునుచ్రాదే శపరితాత్ముడయి । తనరుజీవువెడల
 దీసియుచెచ్చర దినకరిసుతుడతి । దీర్ఘపాశములను
 బద్ధునిజేసియు అంతిలవెడలగ । పణతిమిన్నవిభుని
 దేహమునొకయెడ గుప్తముగానిడి । మోహనాంగియమును
 పోవుచున్నమా రంబుననేగెను । పొలతియుభేదమున
 ఆనావిత్రిని తాభాడగాంచియు । అనియెనుయముడ్చి
 వలదువలదు పూర్ణేందువడనరా । వలదుకుందరదన

నీకగమ్యమిక మీదితెవుయో । నీరజాక్షయనగ
 ఆసావిత్రియు యమునికమంగోని । అక్కటగనిపుత్రీ)
 పతులెచ్చోటకు జనినఅచ్చటకు । నతులుజనగవలదె
 సీదుచీసాదము చేతనువెండియు । నాదుప్రాణవిభాని
 పదపద్మంబుల భక్తికలంబున । పంకజాస్త్రతనయ
 మానితగుణగణ నాకరుగంగగ । రానిచోటుగలదె
 గనబహుమార్గము లందుధర్మమా । ర్గంబుముఖ్యమనఘ
 ఆర్యవర్య ధన్యంబునకాధా । రంబుయార్యనరుల
 ఆట్టివారి సందర్శనమబ్బిన । అకటాన్యధమకాని
 గానసీదు సందర్శనకలమున । గల్లునాకుశుభము
 పామరజనముల భంగినియెల్లుశు । భంబులబడయకను
 పూరకయుండెద సనితాబల్కిన । ఆరవిసూరండు
 ఆమోహగల్భవచనములకునునతి । నబ్బరంబుజెంది
 మృగసింహాక్షా ! నీవాగ్ధంగికి । మెచ్చితిమదిలోన
 చెలిగోరుమునర మిచ్చెననీవిభు । జీవితంబువక్క
 అనవుడుయా సావిత్రియుప్రాంజలి । యైకాపిల్లనిమె
 మామానుష్యుకు కండ్లులేవుయో । మానితగుణసాంద్రీ)
 గావుననాతని కీవునుపేమిడి । కండ్లునొసగుమయ్య
 అనవుడుయట్టుల నయ్యెడుననియా । యముడుబోవుచుండ
 ఆతినివెంబడి వెడలుచుండియును । అతివయిట్టులనియె

నెజ్జవకవాక్యాన సక్రియలను నే । రికివిన్నగు జేయ
బూనరు యంతియెగాక శ్రీతాళుల । బోతురావ్యవరులు
నీవుయెరుంగని ధర్మంబెయ్యది । నీరహిష్టతనయ
ధర్మరాజనీకియ్యది ధర్మమ । తన్విగొంతుగోయ
అరయంగనమి వర్తియనగ వ్ర । భ్యాతిగొంచిసావు
భార్యాభర్తల బాపుటనీకిది । భావ్యమెసెపుయ్యు

మి॥ అనుచువచింపగ నర్కతనూజుడు

అసావిత్రిన్ తాబాడగాంచియు

అంభోజేక్షణ యేలపాయానము

జెందెనవమ్మా జెందమునండున

కొందలమొందకు నాధునిజీవము

కోరకవేరే నరమునుగోరుము

చంద్రనిభానన తడయకనిచ్చెద

అనిజముడెలమిని ఆమెతోబల్కగ

అసారీమణి మాననమందున

సాయవియట్టిము దంబును సెందియు

అర్కతనూజు వెరులచేతను । అపహృతమైనట్టి

రాజ్య మొసంగుము మామామయ్యకు । పూజ్యనీయుయనగ

అశకునుండును అట్లుగుగాయని । యరుగగసావిత్రి

ధర్మరాజునీ కునుడెలియనిన । ధర్మమిలముగలదె

సా వి త్రి చ రి త్రి ము.

అయినగానినా విన్నముచ్చుడు | అలకింపుముయ్య
పతిత్వజందిన సతికినదగతి | భానుజగలదొక్కొ-
ప్రాణనాయకుడు | లేనివధూమిని | వైభవమదియేల
శుకములేని పంజరమరయంగను | సుదతికినాధుండు
లేనిసాగేసుయని నాతివదింపగ | ఆనలినాప్తజను
వెలదిరొసేపతి జీవముదిక్కను | నేరెవముగోరు
మంబుజలోచన నిచ్చెదననగా | అబలయిట్టులనియె
పుత్రరహితుడౌ మాతండ్రికినయ | పుత్రతమునిమ్మ
అట్లగుగాయని ఆతండరుగగ | అతివవచ్చుకనన
అశమనుండును యిట్లనిపల్కెను | అంబుజముఖతోడ
రామామణిరో నీవిటనుండియు | రాగశలపులేదు
వెంవకవచ్చెద వాయిదెగనుమా | నరకమింతునదనా
యింతీయూనరకంబుననుందురు | లుట్టిపాపజనులు

మి|| కూటసాక్షులును కటిలాధ్యక్షులు
సుజనశిక్షకులు మాంసభక్షకులు
బుధజనగోష్ఠులు బాంధవద్వేషులు
గురుజనద్రోహులు సజ్జనద్రోహులు
ప్రాణహారికులు మిత్రహూతకులు
శ్రీరజనాంతకులు స్త్రీరజనాంతకులు
విషప్రయోగులు కపటపుయోగులు

అన్యతాలావులు కుగుణాలావులు
 పరసతిగమనలు పతిచ్యుతరమణులు
 చోరజనంబులు కుడనగణంబులు

యెట్టిపావులకు హింస చేసెదరు | యింతిరొనాముక్క
 దూతలుగ్గావున అబలరొనాను | నానోరానేలా
 అనియాశమనుండిట్టులపల్కగ | నాసతియిట్లునియె
 యేసుమాటలను యాడినయంతినె | యెట్టివారలైన
 ఆర్యజనానికి చుట్టములందురు | ఆర్యవ్యవహారము
 ఆర్కజనీకును నాకులభించెను | అధికభాషణంబు
 ఆకతముననీకును నేజుట్టము | నన్నుతుజెప్పనేల
 హితులమనోరథమును దీర్చంగను | హితులకుడగదొక్క

మి॥ అనిసావిత్రియు యమునితొబల్కగ

సూర్యతనూజును సుదతికినిట్లనె

కన్నియనీకువ్ర సన్నుడనైతిని

గావుననీయభి లాషచరంబును

కోరుమునిచ్చెడ కొంకకబాలా

అనివచియింపగ నాసావిత్రియు | అనియెజమునికిట్లు

చింతరకరుణా నీపాశేకుని | జీవితంబుడక్క

ముదితరొగోరుమటంచునునానో | మున్నుపల్కుచుండు

వారయనప్పటియట్లువచింపక | అనివనీయభీష్ట

మెద్దియొగోరుమటంచునుపల్కితి . వద్దిర సంప్రీతి
 వతిరహితంబును దుస్సహమారయ . భానుబవినుమయ్య
 గావుననాహృదయేకుని జీవితము . గానానద్యమయ్య
 అనివదియింపగ నాసావిత్రికి . యముకునుయిట్లుయె
 కొనుమిదెనీ పాగ్రేకుని జీవము . కోమలాంగియితకు
 చతుశ్చతాబ్దములను శీవించును . సరగపుత్రశతము
 గాంచునటంచును ఆతడువెడలను . కల్కిమిన్నయంత
 ఆజిత్రాశ్వుని పొంతకుదాజన . ఆతకుజీవలబ్ధ
 డై తనవనితను బాడగనియిట్లుల . ననియెనకటబాల
 కకుతడవును నిందింబీతిమమ్ముల . కాంతలలియదొకడు

మి॥ ఎక్కువజనమున బట్టిబలంబెడ
 లగననుదిగిచెను నాతండవ్వడొ
 నాతీసెవుమా అదికలగాదే
 సత్యంబయ్యది అయినట్లున్నది
 నాకునదంతయు వెరవునుగల్గెను
 నావుకుమానిని ఆతనితోడను
 జరిగినదంతయు సవిస్తరింబుగ
 దెల్పియునానతి పాగ్రనాయకుని
 వీవునుతట్టియు జీవితేశ్వరా
 బడలికపోయే వరకునునిచ్చుట

విశ్రమింతుమా యనిచెలివలుకగ

అసావిత్రితిని తాబాడగాంచియు

తనప్రాణేశుడు యిట్లనిపల్కెను | తరుణీమణికోడ
ననునిమమంబును గాంచకయుండిన | మనమునచింతించు
తల్లిదండ్రులను జూడగలేనిది | తాళజాలగలనె
నాతలనొప్పియు పోయెనుగావున | నమవగలనుజమ్మ
అనివచియింపగ నాసావిత్రియు | హర్షచిత్తయగుచు
తనప్రాణేశుని కొగిటజేర్చియు | తనదుయాశ్రమునకు
మందగమనమున పోయిరియచ్చట | మచజివిభునితండ్రి
యగుసాశ్వేశుని కన్నులుగప్పడె | యమునికరుణవలన
తనకునుకన్నులు కనబడునంతనె | తనమనంబునందు
మానితగుణులగు కొడుకునుకోడలు | రానికారణమున

మి|| డెండమునందున కొందలమందియు

హావనమేశ్వర | హాజగదీశ్వర |

హాకరుణాకర ! హానుగుణాకర !

అనివిలపించియు కన్నులులేనిమ

నుష్ఠునికై వడి గానకనేడ్చెను

వనరుహనేత్రిస మేతుండగుచుచు

తదుపరిమానిజ సంబులబాడగని

నాకొడుకునకును నాకోడలకును

అడవికిబంపితి మతిహీనతచే
వంపినందులకు వచ్చెనుకీడును
వారిలయొక్కతె రంగునుజెప్పరె
అనిశోకింపగ నానమయింబున

సావిత్రినహి తుండునగుచునా । సత్యవంతుడంత
జననీజనకుల కునుతామ్రొక్కగ । జనకుడిట్టులనియె
యింతవరకును నీనతితోడను । యేమికారణమున
విపినమునందున నుంటివనగసా । విత్రిదెల్పెవనిలో
జరిగినదంతయు సవిస్తరంబుగ । సరగవతినితోడ
దెల్లినవెంటనె పంతపముందయు । తెరవునుతిలకించి
తల్లీనీడగుచు హిమచేతమా । తనయుడుజీవించె
పూర్వజన్మమున నెంతటితపమును । పాలతిరొజేసితిమొ
అరయనీవును కోడలవై తివి । అతివమిన్నమాకు
వనితానీనుగు ఇంబులపొగడగ । వశమేదలపోయె
సురగరుడోరగ సిద్ధసాధ్యకిం । పురుషపరులకై న
అనిగొనియాడియు మునులకుమ్రొక్కియు । జనిరియాశ్రమునకు

మి! తమపరియాసా శ్వేశునిమంత్రులు

కావలిబంటులు పౌరజనంబులు

జనవతిపాంతకు వచ్చిముదంబున

జోతలుసేసియు మానవనాథా !

అవధరింపునూ మీపగతును

అత్మభృత్యజే ధనముకలంబున

బాంధవసహితుం డైక్కుతిజెందెను

గావునమనపురి కేలికవై మము

గావుమటంచును వేడుకొనంగను

సంతోషంబున నుతుమనుశాను గ | జంబుపైనియెక్కి

తరుణితోతోడలితో తనపురికిని | అరగినుతునికపుడు

వృత్తుగట్టెను ఆరపాలును | పౌరసమ్మతిమున

నత్యవంతుడు యేలుచుండెజన | సమ్మతముః భునిని

జననీజనకులు మానసమందున | నంతసంబుజెంద

తననాధునకును అత్తమామలకు | తలిడ్డద్రులకును

తనపాతివ్రత మహాత్మ్యంబున | తనివిబొందజేయు

యీసావిత్రి చరితం బెవ్వరు | భానుర మతితోడ

చదివిన వ్రాసిన ఆలకించినను | సర్వశోభనములు

వారల కబ్బునటంచును దెల్పెను | పాండు నుతునితోడ

అమార్కండేయుడు బుధగేయుడు | అతులిత మోదమున

స్తవనీయంబగుశ్రీ సానిత్ర | చరితను వడతైలి

వ్రాసితి మామకహితుతునను మతిచే | వక వీధులార

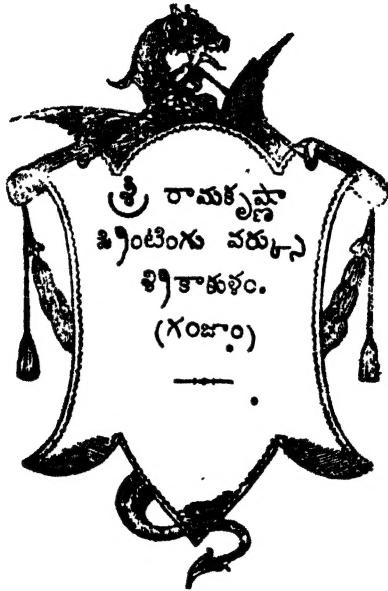
మాయలవేల్పుగు శ్రీఘ్నురామున | కాయతనద్ద

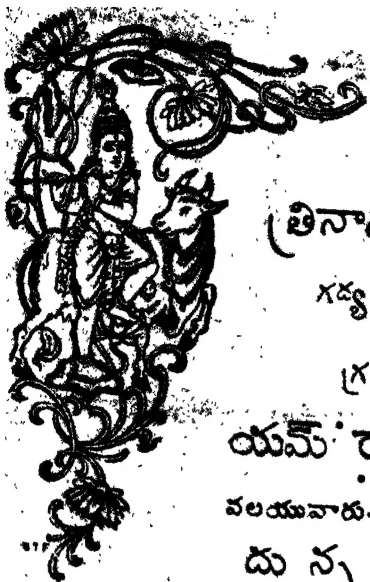
నీకృతి విచ్చితి గావుననిందున | యెట్టితప్పులున్న

క్షమించిదిద్దుడు కోపగించకుడు | నత్క-వీంద్రులార
 ఆరయమోడిద రామమూర్తియన్ | నాఖ్యనలరువాడ
 సిరికినతముకాపుగమా బూరిజ | పురనివాసకుండ
 క్షీతినిదూసినారాయణమూర్తికి | శిష్యుడ బుధహితుడ
 జానకీరామావైరివిరామా | పకలసుగుణధామ!
 మంగళమిదియే గౌనురఘురామా | మాసిహృదయకామా!

గ ద్యం

ఇది శ్రీగంగఘాతృజ వేంకట దత్తతనూజసు
 ధీజనవిధేయ రామయనామధేయ ప్ర
 ణామంబై న శ్రీసావిత్రిచరిత్రంబు
 స ం పూ ర్ణ ము.

శ్రీ
త్రినాథ వ్రతకల్పము.

గద్య పద్యాన్వితము.

గ్రంథకర్త,

యమ్ రామమూర్తిగారు

వలయువారు—

దున్న సింహాద్రి

శ్రీ ఆత్మరామ్ బుక్కుడిపో.

అక్కలి.

